

Abstrakt

Cílem této práce je průzkum počátků britské sci-fi literatury a vývoje žánru a zároveň identifikovat opakující se témata, prvky a celkový odkaz kanonických děl britského science fiction v těch současných. Práce také analyzuje britský charakter děl, vyznačující se pesimismem a pasivními postavami, ve srovnání s přirozeným protějškem v podobě amerického sci-fi, které se naopak vyznačuje optimistickým tónem a silnými protagonisty. První problematikou obsaženou v této práci je samotná definice sci-fi literatury se zaměřením na definice Roberta A. Heinleina, Darko Suvina, Briana Aldisse a Roberta Scholese. Práce ukazuje, jak tyto více či méně rozporuplné definice demonstrují rozmanitost podžánrů science fiction a s jejich využitím jsou zkoumány v současné době platné hranice žánru.

Druhá kapitola se zabývá díly, které je možné identifikovat jako první příklady tohoto žánru. Jsou zmíněni autoři z období před Viktoriánskou érou jako Lucian ze Samosy, Jonathan Swift nebo Francis Goodwin a jejich teologická a satirická díla jsou analyzována v kontextu science fiction. Druhá část této kapitoly zkoumá přelom, který přišel s Viktoriánským obdobím a nárůstem zájmu o vědu. U vybraných děl E. A. Abbotta, Mary Shelley, Edwarda Bulwer-Lyttona, Samuela Butlera a konečně i H. G. Wellse je pozorován prostor věnovaný vědě a postoj vůči ní, stejně jako to, co je odlišuje od tradičního sci-fi, žánru, který v jejich době ještě samostatně neexistoval.

Třetí kapitola se věnuje vzniku science fiction jako samostatného a specifického žánru, ke kterému došlo kolem roku 1926. Představuje výběr britských autorů science fiction, kteří napsali klíčová díla britské sci-fi literatury 20. století, jak co se týče uznání, které za ně obdrželi, tak jejich objektivního přínosu žánru. Díky tomu obsahuje na jedné straně sekce věnované ikonickým postavám science fiction, Georgi Orwellovi a Aldousi Huxleymu, a na druhé straně sekce věnované současným autorům Kenu MacLeodovi a Adamu Robertsovi, kteří zatím nedosáhli stejné úrovně slávy a uznání, ačkoliv jsou jejich díla v kruzích science

fiction vysoce ceněna. Díla každého z autorů jsou zkoumána v kontextu podžánrů science fiction, obecně používaných témat a také celkové role ve vývoji sci-fi literatury.

Čtvrtá kapitola má širší zaměření – zkoumá využití literatury science fiction jako způsobu politické spekulace. Nejdříve upozorňuje na často tenkou hranici mezi science fiction a politickou literaturou fikce a na tomu přispívající spekulativní prvek science fiction. Poté jsou s využitím typologie June Deery prozkoumány dvě nejzřejmější manifestace zapojení politického podtextu do science fiction – podžánry utopie a dystopie. Nakonec je věnována pozornost ukázkám děl Jonathana Swifta a Kena MacLeoda na kterých je demonstrováno, že politický obsah se neobjevuje pouze v na to zaměřených podžánrech science fiction.

Pátá kapitola analyzuje další hlavní podžánry britské sci-fi literatury, včetně cestování časem, alternativní historie a sociálního science fiction, přičemž je demonstrováno, že poslední uvedený žánr je přítomen ve většině klasických děl britského science fiction, bez ohledu na primární podžánr, který dílo reprezentuje (např. román o cestování časem, zkoumající témata patřící k sociálnímu science fiction). To se ukazuje jako hlavní aspekt, odlišující britská sci-fi díla od amerických a projevující se způsoby, probranými v úvodu. Poslední kapitola poté zakončuje práci shrnutím závěrů a použitím příkladů současných britských sci-fi románů (publikovaných od roku 2000) ke zdůraznění trvalé relevantnosti zkoumaných děl a dalšího předpokládaného vývoje žánru.